

також в силу особливостей судочинства, встановлює свій процесуальний підхід до вирішення спірних питань і правопорушень в суді.

Спільним є одне – правові та процесуальні норми, що регламентують відносини ЗМІ з державними правоохоронними структурами повинні дотримуватися балансу інтересів громадянина, суспільства і держави, а будь-які порушення прав і процедур повинні розглядатися в суді.

Використані джерела:

1. Рохлин В. И. Уголовно-процессуальный право : учебн. / В. И. Рохлин. – СПб. : Юридический центр «ПРЕСС», 2004. – 679 с.
2. Надин Строссен. Законы о прессе в Соединенных Штатах Америки / Строссен Надин // Законы и практика СМИ в одиннадцати демократиях мира. – М., 1996. – С. 103.
3. Rolando V. Del Carmen. Criminal Procedure. Law and Practice / V. Rolando Del Carmen // Fourth Edition. Sam Houston State University. – 1998. – P. 321-342.
4. Карпен Ульрих. Свобода прессы в Германии / Ульрих Карпен // Законы и практика средств. – М. : Междунар. отношения, 1995. – 228 с.

Рецензент: к.ю.н., доцент Батюк О.В.

УДК 343.132

Ковальова О.В.,

експерт сектору Науково-дослідного експертно-криміналістичного центру при ГУ МВС України в Донецькій області, здобувач кафедри криміналістики і судової медицини Національної академії внутрішніх справ

ОСОБЛИВОСТІ ПІЗНАННЯ У РОЗШУКОВІЙ РОБОТІ СЛІДЧОГО

В статті аналізується поняття розшуку, його співвідношення з розкриттям та розслідуванням злочину, досліджуються засоби розшукової діяльності, які слідчий застосовує безпосередньо або опосередковано.

В статье анализируется понятие розыска, его взаимосвязь с раскрытием и расследованием преступления, исследуются средства розыскной деятельности, которые следователь применяет непосредственно или опосредовано.

It is analyzed the notion of the search, its interrelation with the solution and the investigation of crime, it is studied the funds of the search activity that the investigator applies directly or indirectly.

Постановка проблеми. Розслідування злочинів – складний, багатобічний інформаційно-пізнавальний процес. У його орбіту залучається велика кількість суб'єктів, які мають свої власні інтереси й специфічні мотиви поведінки, що підпорядковані загальному завданню кримінального судочинства (ст. 2 КПК України). Тому, аналіз поняття

розшуку, його співвідношення з розкриттям та розслідуванням злочину, дослідження засобів розшукової діяльності, які слідчий застосовує безпосередньо або опосередковано – є актуальними проблемами криміналістики.

Ступінь наукової розробки проблеми. На специфічні особливості пізнавальної діяльності в процесі розслідування звертає увагу В.С. Кузьмічов. До них він відносить: по-перше, відсутність безпосереднього сприйняття того, що пізнається, по-друге, вплив об'єктивних і суб'єктивних чинників на сліди події, яка пізнається [9, с. 18].

Аналізуючи проблему істини у кримінальному процесі Б.В. Романюк зазначає, що пізнання соціальних подій має свої складнощі і тому, що система взаємозв'язків окремих складових соціального об'єкта пізнання, взаємодія факторів впливу надзвичайно складана у порівнянні з природничими процесами. Дуже важко для здобуття об'єктивної істини вдається встановлення суб'єктивної сторони злочину. Об'єктивність процесу пізнання іноді порушується свідомістю і волею певного суб'єкта. Розвиваючи дослідження цієї проблеми автор звертає увагу на особливості методології слідчого пізнання, необхідність створення базової теорії, що стосується специфіки предмету суспільного пізнання на етапі досудового провадження [13, с. 633].

Підкреслюючи відмінність від інших видів пізнання, О.М. Ларін зазначає, що найбільшу загрозу збереженню доказів становить не стільки об'єктивний перебіг часу, а свідома протидія осіб, зацікавлених у перекручуванні результатів розслідування. Цим воно найбільше відрізняється від інших видів пізнавальної діяльності [10, с. 45].

У слідах події злочину містяться відомості про ознаки особи яка вчинила його, а також предметів, що застосовувались під час його вчинення для досягнення бажаного результату. Таким чином, інформація (відомості) про особу й інші об'єкти міститься у слідах, які і є її джерелами. Повнота і об'єктивність отриманих із слідів відомостей залежить від багатьох чинників об'єктивного та суб'єктивного характеру. Слушно з цього приводу зазначають М.Я. Сегай та В.К. Стринжа, що способи їх (слідів) фіксації і документування, кодування і перетворення, звичайно, змінюватимуть обсяг інформації, але не її природу та зміст, які об'єктивно відображені в сліді [14, с. 126]. У даному випадку автори вірно ведуть мову про інформацію, що міститься в слідах злочину. На цій підставі вважається недостатньо точним висловлювання О.Г. Філіппова про те, що криміналістика має справу не просто з інформацією, а з доказами, а інформація і докази є абсолютно різні речі [17, с. 40-44]. У цьому плані нам імponує думка В.Г. Гончаренка, висловлена на підставі ґрунтовного аналізу поглядів науковців на предмет криміналістики. Він переконливо доводить, що в процесі вчинення злочинів виникає (утворюється) інформація, а не докази, як інколи вважають [3, с. 55-57].

Специфіка пізнавальної діяльності з розкриття злочинів здавна привертала увагу науковців. Більше ста років тому В.П. Даневський писав, якщо в науці далеко не завжди зустрічаються суворо об'єктивні дослідження, а істина у ній відкривається частенько після ряду досліджень, що проводяться багатьма особами, які перевіряють одне одного, нерідко після довгої роботи, не обмеженої часом, яка може бути відкладена до збирання більшого матеріалу та до його перевірки, то об'єктивне відшукання істини має зустрітися з значно більшими перешкодами в кримінальній справі. В останньому до відкриття істини прагне одна особа (слідчий), позбавлена майже завжди можливості відтворити явище досліджуваної події, обмежена часом, кількістю та якістю матеріалу, – особа, напрями і план розшукової роботи якої не зустрічають серйозної протидії або допомоги з боку інших дослідників (обвинуваченого та його захисника). Ось чому і результати такого дослідження далі від істини, а можливість помилок ще значніша [4, с. 30-31].

За більше ніж віковий період з часу оцінки специфіки розшукової роботи відбулися певні зміни у розшуковій роботі слідчого і, на жаль, не завжди на краще. Якщо раніше автор мав можливість казати про відсутність серйозної протидії з боку обвинуваченого та інших заінтересованих осіб, то сьогодні ситуація змінилася. Протидія розслідуванню стала невід'ємним атрибутом діяльності злочинців. Для такої оцінки достатньо звернутися до щоденних повідомлень у засобах масової інформації. Наприклад, особи, що вчиняють дорожньо-транспортні пригоди з тяжкими наслідками з місця події зникають, а через деякий час з'являється інша особа, готова понести відповідальність за вчинене. Розвитком таких подій залишаються задоволені всі: правоохоронні органи своєчасно розкрили злочин; постраждалі, у ряді випадків, отримали матеріальну компенсацію; впливова особа продовжує обіймати відповідну посаду і управляти правоохоронними органами.

Мета статті. Незважаючи на зміни у характері злочинності, зростання корумпованості, професіоналізму, озброєності, зухвалості осіб, що вчиняють злочини, арсенал засобів розшукової діяльності слідчого майже не змінився. Основним засобом отримання інформації про злочин і формування судових доказів залишаються процесуальні дії, порядок проведення яких час від часу ускладнюється. Процесуальна незалежність і самостійність слідчого в процесі розслідування, якій присвячена значна кількість робіт науковців, виглядає недостатньо переконливо. Скоро не залишиться слідчих дій і процесуальних рішень, які слідчий може приймати і проводити без погодження з прокурором або суддею. Розгляд цих та суміжних проблем і є метою даної статті.

Виклад основного матеріалу. Розшукова діяльність слідчого починається з вивчення явищ, що являють собою зовнішнє виявлення події злочину через встановлення конкретних матеріальних об'єктів – носіїв, джерел інформації, їх фіксації та процедурного введення в процес

доказування. Як специфічний процес пізнання вона забезпечується застосуванням засобів кримінально-процесуальної та оперативно-розшукової діяльності, які на даний час є найбільше дослідженими. Разом з тим чинний КПК України неодноразово згадує про таку форму пізнавальної діяльності як розшукові дії. Безпосередньо про розшук обвинуваченого (особа, якій пред'явлено обвинувачення у вчиненні злочину) мова йде в ст.ст. 138, 139, 207 КПК України 1961 р. Відповідно до ст. 281 нового КПК України розшук здійснюється щодо підозрюваного, місцезнаходження якого невідоме. Відомості про це вносяться до єдиного реєстру досудових розслідувань. Розшук підозрюваного слідчий може здійснювати особисто або доручити це оперативним підрозділам.

З аналізу норм КПК 1961 р. могло скластися враження, що розшукова робота слідчого пов'язана з конкретною особою, причетність якої до злочину встановлена наявною сукупністю доказів та їй пред'явлено обвинувачення у встановленому порядку. Але це лише перше враження. Так, у ст. 104 КПК, якою визначався порядок провадження дізнання у кримінальних справах зазначалося, що «після вступу слідчого у справу орган дізнання зобов'язаний виконувати доручення слідчого щодо проведення слідчих та розшукових дій», а положення про право слідчого давати такі доручення містилося у ч. 3 ст. 114 КПК.

З вивченням наведених статей КПК впливає, що мова йде про доручення слідчого про проведення розшукових дій органом дізнання. Проте це не позбавляє слідчого від обов'язку особисто застосовувати розшукові дії для виконання завдань розкриття злочину. Такого висновку доходимо з аналізу ст. 137 КПК, у якій зазначалося, що коли місце перебування обвинуваченого невідоме, а також коли він ухиляється від слідства, слідчий до закінчення строку, встановленого для провадження досудового слідства, зобов'язаний вжити всіх необхідних заходів до встановлення місця перебування обвинуваченого. Про необхідність як безпосередньо, так і через органи дізнання вживати заходів до встановлення особи, що вчинила злочин зазначалося в ст. 209 КПК України. На жаль не наводилося роз'яснень, що слід розуміти під «заходами», які має застосовувати слідчий і орган дізнання для з'ясування обставин злочину та особи, що його вчинила. Якщо під дізнанням розуміти процесуальну діяльність (ніким не заперечується, що вона є формою розслідування) [8, с. 97-99], то і орган дізнання має застосовувати тільки кримінально-процесуальні дії. Нами вносились пропозиції про приведення кримінально-процесуального законодавства у відповідність до Закону України «Про оперативно-розшукову діяльність» (далі - ОРД). У чинному КПК має бути зазначено, що обов'язок застосування оперативно-розшукових заходів покладається не на органи дізнання, а оперативні підрозділи органів, що визначені Законом України «Про ОРД».

Серед засобів пізнавальної діяльності КПК України 1961 р. називає процесуальні (їх частину – слідчі), розшукові дії та оперативно-розшукові заходи, провадження яких, відповідно до закону «Про ОРД», покладається

на визначені оперативні підрозділи. Ні загального визначення розшукових дій, ні ознак, за якими можна було б з числа процесуальних дій віднести до розшукових, відрізнити їх від слідчих дій та оперативно-розшукових заходів у КПК не міститься. У зв'язку з цим серед науковців і практиків не склалося єдиної думки щодо визначення і переліку розшукових дій, що потребує звернення до цього питання та його аналізу.

Так, аналізуючи співвідношення дізнання і досудового слідства М. С. Строгович зазначає, що процесуальна діяльність органів дізнання, полягає переважно у провадженні розшукових дій [15, с. 279]. Наголос робиться на тому, що провадження розшукових дій притаманно органам дізнання і ця діяльність є процесуальною. У наступній роботі до розшукових дій він відносить ті, що здійснюються в процесуальному порядку і в процесуальній формі – це слідчі, а не будь-які інші дії [16, с. 43]. Подібної думки дотримується С.П. Митричів і наголошує, що розшуковими діями слідчого можуть бути тільки слідчі дії [11, с. 13]. Дещо раніше подібну думку висловлював М.А. Чельцов. Обґрунтовуючи доцільність наділення прокурора правом особисто проводити слідчі дії він наголошував, що вони мають розшуковий характер [18, с. 225-226]. На жаль, ні переліку процесуальних дій, ні ознак, за якими ті чи інші з них можна віднести до розшукових авторами не наводиться. Такий підхід суттєво обмежує пізнавальні можливості розшукової роботи слідчого.

Думку про віднесення слідчих дій до розшукових поділяють не всі науковці. В процесі досудового розслідування, зазначає О.С. Косенко, будь-яка слідча дія може використовуватися з метою розшуку. Але це не значить, що слідча дія стає розшуковою, оскільки її сутність не змінюється залежно від того, спрямована вона на розшук особи, що вчинила злочин, предметів і документів, що мають значення для справи, або на отримання доказів, що необхідні для перевірки та оцінки отриманих раніше. Ставити знак рівняння між слідчими і розшуковими діями, він вважає невірним [7, с. 5].

Звернення до аналізу розшукової роботи зустрічаємо в дослідженнях І.М. Якімова. Розшукову роботу він називав мистецтвом і відносив до надзвичайно важких, оскільки її об'єктом є людина. Він вважав, що вона має здійснюватися як гласними, так і негласними засобами, зосередженими в одних руках – працівника карного розшуку, який веде провадження по справі від початку і до самого завершення [19, с. 46-50]. Слід зазначити, що кримінальне судочинство сформувалося таким чином, що провадження по справі покладається на слідчого. По-друге, наділення одного органу або однієї особи різнорідними функціями (кримінально-процесуальної і оперативно-розшукової) не набуло підтримки. Чинне кримінально-процесуальне та оперативно-розшукове законодавство розмежує повноваження слідчих і працівників оперативних підрозділів, що сприяє об'єктивності та неупередженості слідчого у прийнятті процесуальних рішень, засновуючись тільки на тій інформації, що міститься переважно в процесуальних доказах.

Значну увагу дослідженню даного напрямку діяльності присвятив В.І. Попов у 50-70 роках минулого століття. З аналізу його праць видно, що він не проводить розмежування між поняттями розшукової та оперативно-розшукової діяльності [12, с. 57-64]. У подальших дослідженнях розшук продовжують розглядати у широкому та вузькому розумінні. Розшукова робота в широкому розумінні, зазначає О.Н. Колесніченко, займає суттєве місце в діяльності слідчого з розкриття злочинів. При огляді місця події слідчий розшукує сліди злочину, під час обшуку – він шукає речові докази, застосовує розшукові заходи до встановлення особи, що підлягає притягненню як обвинувачена, для чого здійснює, наприклад, пошук за слідами і т.п. У вузькому розумінні розшуком називають систему слідчих дій, розшукових та оперативно-розшукових заходів, спрямованих на встановлення місця знаходження обвинуваченого, що зник та застосуванню передбачених законом заходів в інтересах здійснення правосуддя (наприклад, відібрання підписки про явку, арешт) [5, с. 352].

Провівши аналіз наукових публікацій з даної проблеми, Є.Ф. Коновалов вважає, що розшук являє сукупність двох видів розшукової діяльності – слідчого і органу дізнання. Залежно від суб'єкта його здійснення (слідчого або працівника оперативних підрозділів) він є невід'ємною частиною досудового розслідування або оперативно-розшукової діяльності [6, с. 3-5]. Подібної думки дотримується А.Р. Белкін. Він зазначає, що розшук, розшукова діяльність в цілому складається з двох частин, двох видів діяльності: оперативно-розшукової діяльності компетентних органів і розшукової діяльності слідчого [1, с. 326]. У такому визначенні розшукової діяльності (розшуку) вбачається певна неточність. Коли мова іде про діяльність оперативних підрозділів її вірно називають оперативно-розшуковою. Чому в такому випадку діяльність слідчого називати розшуковою, а не кримінально-процесуальною, адже це є достатньо логічним і послідовним, відображає сутність основної діяльності слідчого. Дійсно, за характером така діяльність має розшукову спрямованість, але здійснюється засобами і методами, що передбачені кримінальним процесуальним кодексом, має кримінально-процесуальну сутність. Разом з цим слід зазначити, що в процесі розшуку і слідчий і оперативні підрозділи можуть застосовувати організаційні заходи для встановлення розшукуваних об'єктів.

Незважаючи на увагу науковців до дослідження даного питання, важко зустріти визначення її інструментарію – засобів розшукової роботи слідчого, у той час як у КПК України 1961 р. йдеться про право слідчого давати вказівки і доручення органу дізнання про проведення розшукових дій (ч. 4 ст. 104, ч. 3 ст. 114 КПК України). Відсутність нормативного визначення таких засобів зумовила розмаїття думок науковців. Так, до засобів розшукової роботи І.О. Возгрін включає слідчі і розшукові дії, а також оперативно-розшукові заходи. Дії слідчого з розшуку (очевидно слідчі і розшукові – О.К.) він поділяє на процесуальні та непроцесуальні.

До перших, що застосовуються з метою розшуку певних осіб або предметів відносить: обшуки, виїмки, допити, накладення арешту на кореспонденцію. Друга група дій з розшуку обвинуваченого, що переховується або інших осіб, а також предметів і цінностей полягає у зверненнях слідчого до широкого кола населення району, міста, області через газети, радіо, телебачення, а також іншими засобами доведення необхідної інформації. Крім того, слідчий особисто перевіряє місця де може з'явитися розшукуваний, з метою встановлення місця його перебування, проводить бесіди з активом підприємств, установ тощо [2, с. 421-423]. Зазначений перелік може бути розширений за рахунок проведення бесід з громадянами; витребування різноманітних довідок та документів, що можуть сприяти встановленню місця розшукуваного об'єкта; звернення до обліків та інформаційних систем, що ведуться правоохоронними органами та іншими службами і відомствами. Таким чином першу групу складають слідчі дії, а другу, заходи організаційного характеру, які слідчий застосовує самостійно або доручає органам дізнання з метою розшуку осіб або предметів, що мають значення для розкриття злочину.

Будь які дії, що використовуються лише з метою розшуку науковцями не наводяться взагалі, або до них відносять такі дії, що потребують додаткового критичного аналізу та оцінки, що буде розглянуто пізніше. Саме тому, мабуть, і важко визначити перелік дій, які можна було віднести безпосередньо до розшукових поряд із процесуальними діями, організаційними та оперативно-розшуковими заходами. Більшість із цих дій і заходів можуть застосовуватися з метою розшуку, оскільки спрямовані за своїми пізнавальними можливостями на встановлення (розшук) відображень злочинної події і отримання з них інформації, що сприяє розкриттю злочину.

Разом з тим, слід звернути увагу, що досліджуючи розшукову роботу і засоби, що при цьому застосовуються, О.Н. Колесніченко наголошує на можливості доручень слідчого органам дізнання про проведення «окремих слідчих розшукових дій» [5, с. 352]. Таким чином, у науковому обігу більше ніж півстоліття тому з'являється нове поняття «слідчі розшукові дії». На жаль автором не розкривається сутність цього поняття, відмінність їх від інших слідчих дій, а можливо усі слідчі дії мають розшуковий характер. Цікаво, що таку назву слідчих дій сприйняли розробники нового КПК України, глава 20 якого має назву «Слідчі (розшукові) дії». У статті 3 цього Кодексу «Визначення основних термінів Кодексу», як і в попередньому КПК не наводиться тлумачення даного терміну. Проте у ст. 223 зазначається, що слідчі (розшукові) дії є діями, спрямованими на отримання (збирання) доказів або перевірку вже отриманих доказів в конкретному кримінальному провадженні. У визначенні робиться наголос саме на розшуковий, пізнавальний характер процесуальних дій, за яким вони відносяться до слідчих (розшукових) дій. Законодавець не наводить будь-яких відмінностей між слідчими та

розшуковими діями, а розглядає їх як рівнозначні. У такому разі без відповіді залишається питання про віднесення до розшукових інших процесуальних дій, що може застосовувати слідчий для розшуку певних об'єктів у справі. Перелік таких дій наводився вище. За характером і пізнавальними можливостями вони спрямовані на розшук об'єктів, що цікавлять слідчого, сприяють встановленню істини у справі і їх можна віднести до організаційних заходів, що мають розшуковий характер.

Висновки. На завершення слід зазначити, що розшукова діяльність є специфічним видом діяльності з розкриття злочину, здійснюється застосуванням кримінально-процесуальних дій, оперативно-розшукових і організаційних заходів як безпосередньо слідчим, так і з залученням оперативних підрозділів.

Використані джерела:

1. Белкин А. Р. Теория доказывания : науч-метод. пособ. / А. Р. Белкин. – М. : НОРМА, 1999.
2. Возгрин И. А. Тактические положения взаимодействия следственных и оперативных органов / И. А. Возгрин // Криминалистика. Под ред. И. Ф. Крылова. – Л. : ЛГУ, 1976.
3. Гончаренко В. И. Использование данных естественных и технических наук в уголовном судопроизводстве / В. И. Гончаренко // Вибране. – К. : Прецедент, 2011.
4. Даневский В. П. Наше предварительное следствие : его недостатки и реформа / В. П. Даневский. – К. : Семенко Серей, 2003.
5. Колесниченко А. Н. Розыск / А. Н. Колесниченко // Криминалистика. – М. : Юридическая литература, 1963.
6. Коновалов Е. Ф. Розыскная деятельность следователя : [учеб.-практ. пособие] / Е. Ф. Коновалов ; под ред. В. П. Лаврова. – М. : Моск. ВШ МВД СССР, 1973.
7. Косенко А. С. Розыскные действия в советском уголовном процессе : учебное пособие / А. С. Косенко. – Хабаровск : Хабаровская высшая школа МВД СССР, 1989.
8. Крылов И. Ф. Розыск, дознание, следствие : учеб. пособ. / И. Ф. Крылов, А. И. Бастрыкин. – Ленинград : изд-во ЛГУ, 1984.
9. Кузьмичов В. С. Криміналістичний аналіз розслідування злочинів : монограф. / В. С. Кузьмичов. – К. : НАВСУ – НВТ «Правник», 2000.
10. Ларин А. М. Работа следователя с доказательствами / А. М. Ларин. – М., 1966.
11. Митричев С. П. Розыск / С. П. Митричев // Криминалистика. – М., 1966.
12. Попов В. И. Советская криминалистика и ее роль в претворении ленинского принципа неотвратимости наказания за совершенное преступление / В. И. Попов // Некоторые вопросы борьбы с преступностью. – Алма-Ата, 1970.
13. Романюк Б. В. Питання методології слідчого пізнання / Б. В. Романюк // Філософські, методологічні, соціологічні та психологічні проблеми права : матеріали 4-ї Міжн. наук.-теор. конф. (Чернівці, 28-29 травня 2011 р.). – Чернівці : Чернівецький нац. ун-т, 2011.
14. Сегай М. Я. Методологічні проблеми судово-експертного дослідження матеріальних слідів-відображень / М. Я. Сегай, В. К. Стринжа // Теоретичні та практичні проблеми використання можливостей криміналістики і судової експертизи у розкритті й розслідуванні злочинів. – К. : УАВС, 1996.
15. Строгович М. С. Курс советского уголовного процесса / М. С. Строгович. – М. : Акад. Наук СССР. – 1958.
16. Строгович М. С. Курс советского уголовного процесса : в 2 т. / М. С. Строгович. – М. : Наука. – 1970. – Т. 2.

17. Филиппов А. Г. О статье Н. И. Вытовтовой, о том, чему учить в курсе криминалистики, и о путях развития криминалистики / А. Г. Филиппов // Вестник криминалистики. – М. : Спарк, 2003. – Вып. 3 (7).
18. Чельцов-Бебутов М. А. Советский уголовный процесс. / М. А. Чельцов-Бебутов. – Харьков : Юр. изд-во Наркомюста УССР, 1928. – Вып. 1.
19. Якимов И. Н. Криминалистика : Уголовная тактика / И. Н. Якимов. – М., 1929.

Рецензент: к.ю.н., доцент Старушкевич А.В.

УДК 343.977

Кравчук П.Ю.,
здобувач кафедри права
Луцького інституту розвитку людини
Університету «Україна»

ВИЯВЛЕННЯ МІКРООБ'ЄКТІВ ПІД ЧАС РОЗСЛІДУВАННЯ ГРАБЕЖІВ І РОЗБОЇВ

Стаття присвячена проблемам виявлення мікрооб'єктів під час розслідування грабежів і розбоїв, у ній сформульовано криміналістичні рекомендації по виявленню мікрооб'єктів під час проведення оглядів та обшуків.

Статья посвящена проблемам выявления микрообъектов в ходе расследования грабежей и разбоев, в ней сформулированы криминалистические рекомендации по выявлению микрообъектов во время проведения осмотров и обысков.

Article is devoted problems of revealing of microobjects during the investigation of robberies and robberies, in it are formulated criminalistics recommendations about revealing of microobjects during carrying out of surveys and searches.

Постановка проблеми. Досить вагомим і специфічним носієм криміналістично значимої інформації по справах про грабежі і розбої є мікрооб'єкти. У криміналістиці мікрооб'єктами вважаються всі матеріальні субстанції, які з достатньою повнотою не сприймаються органами зору. Як правило такі мікрооб'єкти досліджуються в рамках криміналістичного дослідження матеріалів, речовин і виробів.

Вивчення матеріалів кримінальних справ про грабежі і розбої показало, що мікрооб'єкти під час розслідування таких злочинів вилучаються вкрай рідко, що зумовлено недостатньою кількістю криміналістичних рекомендацій в яких розглядається специфіка виявлення мікрооб'єктів характерна для даної категорії злочинів.

Ступінь наукової розробки теми. Проблемі мікрооб'єктів у криміналістиці присвячена значна кількість публікацій, зокрема В.В. Бібікова, Н.Н. Єгорова, П.П. Іщенко, А.А. Кириченко, Н.І. Клименко,